

**MORA
KOMMUN**

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

VATTENTJÄNSTPLAN (REMISSVERSION 2024-02-28)

2024-05-15

Innehållsförteckning

Samrådsredogörelse..... 4

Inkomna skriftliga synpunkter och förslag till beaktande..... 5

- Bilaga 1 Yttrande privatperson Isunda
- Bilaga 2 Yttrande privatperson Kråkberg
- Bilaga 3 Yttrande Kättbo Besparingskog
- Bilaga 4 Yttrande Länsstyrelsen Dalarnas län
- Bilaga 5 Yttrande Socialdemokraterna Mora

Samrådsredogörelse

Förslag till Vattentjänstplan 2024 – 2030 var utställd för samråd under tiden 11 mars – 15 april 2024. Handlingarna remitterades internt till miljö- och byggnadsnämnd och Moravatten AB samt externt till Länsstyrelsen Dalarna, Orsa och Älvdalens kommuner och fastighetsägare i Isunda och norra Kråkberg. Handlingarna fanns dessutom tillgängliga via morakommun.se/vattentjanstplan samt på fysiskt på Mora kommunhus, Mora kulturhus och Sollerö bibliotek. Samrådet kungjordes i Mora Tidning och på kommunens digitala anslagstavla samt annonsering och artikel i Masen. Samrådsmöten kring innehållet i vattentjänstplanen hölls den 3 april, på Andreasgården Mora (~20 deltagare), 8 april, i Sockenhuset Sollerön (~ 12 deltagare) och 9 april, i Kättbo bystuga (~40 deltagare+ 14 deltagare via Teams). Totalt inkom 21 remissvar, (17 privatpersoner, Länsstyrelsen Dalarna, Kättbo besparingsskog, Socialdemokraterna Mora samt miljö- och byggnadsnämnd). Vi tackar för synpunkter och inspel till kommunens fortsatta arbete med planen. Nedan finns en sammanställning av inkomna remissyttranden och kommunens ställningstagande och kommentar till respektive yttrande. Vissa redaktionella ändringar har föreslagits av arbetsgruppen.

Förslag till granskningshandlingar tas fram i enlighet med de justeringar som föreslås i samrådsredogörelsen.

Föreslagna justeringar:

- Sid 7: Siltiga förhållanden och morän
- Bilaga 3 och 4: Tydliggör diagram och karta.
- Avsnitt 5: Text från avsnitt 12 i Plan, vatten och avlopp 2021–2025 lyfts in under ny rubrik Uppföljning och organisation.
- Ansvarig för åtgärder för hantering av skyfall på sidorna 11 och 12 tydliggörs.
- Redaktionella ändringar på sidorna 4, 5, 6, 8, 9, 10, 13, 15

Inkomna skriftliga synpunkter och förslag till ställningstagande

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
ISUNDA		
Privatperson 2024-03-17	<p>Vi motsätter oss den nya formuleringen för Isunda att "Genomföra VA-utbyggnad till VA-utbyggnadsområdet Isunda" med Årtal 2027-2028 och kräver att den nu gällande formuleringen "Utbyggnad Isunda" klart år 2025 behålls.</p> <p>Enligt vattentjänstlagens ska kommunen ordna vatten eller avlopp till områden med blivande eller befintlig bebyggelse. Kravet gäller Isunda eftersom det här finns fler än 20 fastigheter och det finns ett behov av vatten och avlopp för att skydda såväl miljön som människors hälsa. Kommunen är skyldig att tillhandahålla tjänster för hushållsändamål, vattenkvaliten i flera befintliga brunnar är dålig där. I Isunda finns en badplats belägen vid Siljan, centralt i by. I dagsläget är vattenkvaliten dålig speciellt vid varm väderlek pga läckage från infiltrationsanläggningar. Detta påverkar inte bara människor utan även andra levande organismer. Vi har egen brunn med dåligt vatten som klassas som otjänligt för unga personer, och vi vet med säkerhet att vi inte är ensamma om detta problem. Kommunen har lagstadgad skyldighet att lösa ovanstående problem.</p> <p>Så därför kräver vi alltså att kommunen uppfyller sina lagliga krav och behåller nuvarande skrivning om att utbyggnaden av VA i Isunda ska vara klar 2025.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Utbyggnadsprojekt tar flera år med utredningar, tillstånd, marklov, upphandling och utbyggnad.</p> <p>Tidplan för utbyggnad är reviderad och lagd efter uppskattad tidsåtgång.</p>
Privatperson 2024-04-09	<p>Förstår att kommunalt VA är skjutet på framtiden då det inte är så enkelt med all planering samt tillstånd mm. Däremot vill jag ju som enskild person som haft för avsikt att bo här tala om hur det påverkar mig och min familj. Vi har barnbarn som besöker oss och det blir ju ganska jobbigt när ingen vill dricka vattnet som dels inte är bra för små barn samt att det inte smakar så gott. Vill inte vara besvärlig men ville ändå höra av mig så ni vet att det är inte alla som har bra vatten utan måste köpa/transportera osv.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Isunda finns med i förslag till vattentjänstplan med utbyggnad för allmän va – anläggning år 2027 - 2028</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
Privatperson 2024-04-14	<p>Synpunkten i sin helhet, se bilaga 1</p> <p>Begär inhibition av vattentjänstplanen och dess genomförande för Isunda by.</p> <p>I planen står det: <i>"Det finns också en viss osäkerhet i investeringsplanen på grund av nya krav som förväntas komma från myndigheter gällande vattenproduktion, avloppsrening, säkerhet och arbete med minskat tillskottsvatten i ledningsnätet."</i> sid 5 1:a stycket Allmänt.</p> <p>Alltså, med andra ord så finns det redan nu för lite dricksvatten för den växande centralorten Mora och de byar som redan nu är anslutna till det kommunala nätet. När en stor vattenanläggning börjar sina blir påverkan väldigt stor för de anslutna hushållen. Detta är ett väldigt sårbart system som också kan göra många människor väldigt sjuka om smitta råkar komma in i dessa ledningar.</p> <p>Nuvarande reningsverk är inte anpassat efter alla hushåll som redan nu är anslutna. Orenat vatten har runnit ut i Siljan ett antal gånger. Då har flera kubikmeter, tusentals liter, orenat vatten runnit rakt ut i Siljan som medfört att man inte har kunnat bada vid Tingsnäs fina badplats under sommaren. Att ledningsnätet för avloppsvatten och reningsverk är överbelastat har konstaterats. Med andra ord så är för många hushåll anslutna till det kommunala avloppsnätet redan nu.</p> <p>Det är ett väldigt sårbart system då ett stort reningsverk inte klarar av sin uppgift att rena vattnet innan det kommer ut i Siljan.</p> <p>Kommunala avloppet och vattnet måste prioritera att klara centralorten och dess utbyggnad av bostäder, turister och byar som redan nu är anslutna. Först när detta är gjort kan man övergå att se över övriga byar.</p> <p>Åter till vad som står i Vattentjänstplanen. Sidan 7. <i>Utbyggnadsplan allmän VA-anläggning 2024- 2030. Genomföra VA-utbyggnad till VA-utbyggnadsområdet Isunda. Mycket stort behov ur hälso-och miljösynpunkt. Varför redovisas det inte hur ni har kommit fram till det påståendet? Vilka belägg har ni grundat detta på? Enskilt vatten står det och det stämmer.</i></p>	<p>Synpunkten föranleder viss justering av planen.</p> <p>Förslag till justeringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sid 7: Siltiga förhållanden <u>och morän</u> - Bilaga 3: Tydliggör diagram <p>Överklagan av vattentjänstplanen kan göras först när beslut om fastställande är taget av kommunfullmäktige.</p> <p>Grundvattentillgång för dricksvatten i Mora kommun anses vara mycket god.</p> <p>Kommunen planerar för utbyggnation av avloppsreningsverket vid Solviken. Detta ingår i Moravatten AB:s långsiktiga planering.</p> <p>Verksamhetsområde för allmänt vatten- och avlopp finns i centrala delar och planeras för i kommande utvecklingsområden.</p> <p>Kommunens metod för bedömning av områden beskrivs i vattentjänstplanens bilaga 2. Metoden, framtagen av Havs- och vattenmyndigheten, grundar sig på bedömning av områdets behov av och möjligheter till allmänna vattentjänster och presenteras i bilaga 3 som ett sammanvägt resultat. Diagrammet visar resultat av bedömda kriterier för områden med enskild vatten- och avloppsförsörjning. X-axeln visar total poäng, uppdelat på behov och möjligheter.</p> <p>Angående texter i tabell på sidan 7: Mycket stort behov är en sammanfattande text av resultat från</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>Stor andel äldre avlopp skriver ni. Hur har ni definierat äldre avlopp? Byn har godkända avlopp som miljöinspektörerna godkände vid anläggning. De flesta avlopp är drygt 10 år eller nyare. Nyaste är max 2 år. Ni borde skrivit hur många avlopp som hör till en viss ålder. En uppdelning i vissa åldersintervall kunde ni iallafall ha skrivit så man lätt kan jämföra mellan olika byar.</p> <p>Siltiga förhållanden skriver ni. Vilket belägg har ni för det? Enligt SGUs kartvisare är det inte siltiga förhållanden där bebyggelsen är förlagd. Konstigt påstående att hela Isunda har siltiga förhållanden.</p> <p>Måttlig känslighet recipient skriver ni. Vad grundar ni det på?</p> <p>Svåra förutsättningar att ordna enskilt avlopp skriver ni. Hur kommer det sig då att vi alla som har vatten indraget i fastigheterna fick godkänt avlopp när vi ansökte i närtid? Vad grundar ni påståendet på?</p> <p>Sid 17 Prioriteringsgrunder: Varför redovisas inte poängen för varje påstående? Ni har ju det i tjänsteanteckningarna = allmän handling, som ni meddelade på samrådsträff. De borde ha varit med så att man kan jämföra de olika byarna.</p> <p>Isunda har inte många fasta boenden, ett trettiotal, och fritidshus ca ett tiotal. Nyttjandegraden av vatten och avlopp är med andra ord inte så stort i byn. Byn består av åkermark och kulturmiljöer och ligger nära Siljan. Nya bygglov lär inte beviljas av Länsstyrelsen eftersom åkermark och vattennära områden inte får bebyggas. Dessutom har vi flygplan som flyger över byn. Alla boenden som bor i Isunda har enskilda avlopp som är godkända av miljökontoret. Dricksvatten är inget krav att man ska ansluta sig till kommunalt, om det redan finns en godtagbar försörjning av dricksvatten, som är godkänt för att dricka. Punkt C prioriterar ni som högst och då borde ni också redovisa hur många i Isunda som inte har godkänt dricksvatten.</p>	<p>bedömning av områdets behov. Vad gäller förutsättningar för avloppsanläggningar samt dess standard sker en generell bedömning av området utifrån prioriteringsgrundernas kriterier, miljöenhetens uppgifter om tillståndsgivna anläggningar och erfarenhet från tillsyn i andra områden. Enskilt vatten kan, i tätbebyggda områden, försvåra förutsättningar för avloppsanläggningar. Även mark- och grundvattenförhållanden har betydelse för förutsättningarna. Isunda består av såväl siltiga jordarter som morän. Bland annat grundare vikar, intilliggande jordbruksmark och även en badplats ligger till grund för Måttlig känslighet recipient.</p> <p>Enskilda mindre vattentäckers status är fastighetsägares ansvar och kommunen har inte uppgifter om detta.</p> <p>Under 2020 gav Länsstyrelsen i Dalarna ut ett underlag, "Bebyggda områden med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, rapport 2020:03", som stöd för kommunerna i deras långsiktiga vatten- och avloppsplanering. Detta underlag stöder kommunens bedömning av behov i området Isunda.</p> <p>Under 2014 genomfördes en enkät bland fastighetsägare i Mora och Orsa i områden utan allmänna vattentjänster. Från Isunda inkom 27 svar. På frågor om framtida försörjning av vatten-</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>Ni skriver också: "Observera att listan inte kan ses som "absolut rättvisande" då den innefattar många olika med vaga statistiska grunder." Det stämmer väldigt bra. Underlaget är inte statistiskt hållbart</p> <p>Som alla matematiskt kunniga personer vet så kan man "luras med statistiken=diagram". Man kan rita en graf, så den passar för sitt eget syfte och det är precis vad ni har gjort. Ni tycks anse att Isunda är en liten by som ni lätt kan tjäna pengar på för att bekosta upprustning av reningsverket och flygfältet, samt dricksvattentäkter. (Ni har tänkt dra ledningen från Isunda till flygfältet). Ert diagram saknar namn på x-axeln. Dessutom har ni inte mätvärden med i resultatet.</p> <p>Hade hoppats på att få läsa en plan där man kunde få jämföra olika byars, eller områdets, behov av kommunalt vatten och avlopp samt hur/när reningsverken ska byggas ut och hur en hållbar dricksvattenförsörjning ska komma att se ut.</p>	<p>respektive avloppsförsörjning ansåg 35% (vatten) resp 31% (avlopp) att de måste förbättras.</p> <p>Isunda ligger jämförelsevis nära befintlig allmän vatten- och avloppsanläggning.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och minska risken för miljö- och hälsopåverkan från avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Vattentjänstplanen ingår, som ett av flera dokument i kommunens vatten- och avloppsplanering. Flertalet dokument finns att tillgå på kommunens webbplats, Vatten och avlopp - Mora kommun. Tillsammans utgör dokumenten grunden för att nå en hållbar och välfungerande vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen oavsett om försörjningen är allmän eller enskild. Med dessa dokument som grund följer kommunen därmed de lagkrav och andra krav som finns från våra myndigheter för en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
Privatperson 2024-04-15	<p>I samband med att vattentjänstplanen presenterades på Sollerön 8 april framgick att tilltänkt serviceledning till Isunda sträcks öster om flygfältet och ansluter befintlig ledning vid e45. Sträckningen sammanfaller med det som skulle kunna utgöra cykelväg både från isunda och i förlängningen Sollerön.</p> <p>Därför menar jag att kommunen har möjlighet vid anläggning av serviceledning, i likhet med sträckan ryssa-vika, fundera över andra kommunala infrastrukturmål än VA.</p>	<p>Cykelväg till Isunda är inte prioriterat i kommunens utbyggnad av cykelvägar och några investeringsmedel finns därmed inte avsatta. Men ett bra förslag som byn kan undersöka vidare.</p> <p>I Ryssa är det en markägare som sköter drift och underhåll av cykelvägen längs ledningsgatan.</p>
KRÅKBERG		
Privatperson 2024-03-20	<p>Vi har tagit del av de planer som finns att bygga ut ledningsnätet till norra Kråkberg. Som boende efter Näsuddsvägen, precis invid gränsen till Bonäs, vill vi framföra vår synpunkt.</p> <p>Vi har en egen grävd brunn med alldeles utmärkt vatten (enligt provtagningar) samt en väl fungerande infiltrationsanläggning och har absolut inget intresse av att ansluta till det kommunala nätet.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och minska risken för miljö- och hälsopåverkan från avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Under 2020 gav Länsstyrelsen i Dalarna ut ett underlag, "Bebyggda områden med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, rapport 2020:03", som stöd för kommunerna i deras långsiktiga vatten- och avloppsplanering. Detta</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
		<p>underlag ger stöd för kommunens bedömning av behov i området Kråkbergsstranden.</p> <p>Information om anslutning till allmän va-anläggning i utbyggnadsområden finns på Mora kommuns webbplats. VA-planen i korthet - Mora kommun</p>
Privatperson 2024-04-04	<p>För de som redan har investerat stora pengar i moderna reningsverk i området så är det inte ekonomiskt försvarbart att tvinga dessa att ansluta sig till det kommunala nätet.</p> <p>Enligt muntligt svar på samrådsmöte (Andreasgården 3 april) så kunde man få en ekonomisk ersättning/rabatt på anslutningen baserat på ett värde av fastighetens befintliga avloppsanläggning upp till 10 år ifrån installationstillfälle. En ekonomisk avskrivning baserat på max 10 år för ett modernt reningsverk med årlig service som fungerar lika bra som det kommunala reningen kan inte vara försvarbart menar jag. I mitt egna fall så har leverantören 20 års standardgaranti på anläggningen och kan utökas efter det med 10 år i taget, vilket leverantören menar att livslängden är minst 50 år på deras system. Förutsättningen är dock att serviceavtal är tecknat vilket också är ett krav ifrån miljö och byggnadskontoret vid ansökan.</p> <p>https://watersystems.se/minireningsverk-wsb-clean/</p> <p>Jag anser att de som redan har investerat i liknade minireningsverk borde få en längre ekonomisk avskrivning än de 10 år som framkom vid mötet, eller att alternativa lösningar tas fram för dessa fastigheter med befintliga anläggningar och att det klagas innan påbörjan av utbyggnaden, så att man kan inom rimlig tid planera den ekonomiska investering som en anslutning mot det kommunala systemet innebär.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Ersättning hanteras i senare skede och ersättningsprincipen bygger på branschpraxis.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
Privatperson 2024-04-05	<p>Jag anser i stort att tilltänkta åtgärder är gynnsamma för såväl kommunen som berörda fastighetsägare. För kommunen kan fastigheter säljas till tex. villabebyggelse enkelt att bebygga då marken utgöres av sand (genomsläppligt, ingen sten i marken) Fastighetsägare kan troligen förvänta sig en värdestegring på sina fastigheter när VA-frågan lösts. Frågan dock: vad kostar det för fastighetsägare att få framdraget vatten och avlopp till fastighetsgräns? Kan kommunen bidra med hjälp till lån? Jag förutsätter att Näsuddsvägen i sin fulla längd åtgärdas och att kommunen tar över väghållning! Tror mig minnas att kommunen för flera år sedan utredde förläggning av en ny begravningsplats intill Bonäsvägen före Näsuddsvägens infart. Aktuellt?</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Kostnaden bestäms av gällande VA-taxa när allmän VA-anläggning har byggts ut och förbindelsepunkt har förmedlats. Information om VA-avgifterna finns att hitta hos Nodava.</p> <p>Om banklån inte kan erhållas för anslutningskostnader kan det finnas möjlighet att erhålla en avbetalningsplan från VA-huvudmannen, Moravatten AB.</p> <p>Kommunen har inte tagit ställning till frågan om väghållning. Frågor om väghållning hanteras inte i vattentjänstplanen.</p> <p>Frågeställningar och synpunkter kring den fysiska planeringen av utvecklingsområdet Kråkbergslandet hanteras inte i vattentjänstplanens samråd. Dessa hänvisas till kommande samråd avseende planprogram för området.</p>
Privatperson 2024-04-08	<p>Synpunkten i sin helhet i bilaga 2</p> <p>I planen omnämns att kommunalt vatten och Avlopp skall expandera utmed Kråkbergsstranden (osäker på vad som menas då det står att 125 befintliga hushåll berörs...?? Så många förstår jag inte finns utmed stranden?). Näsuddsvägen är väl det område som närmast har bebyggt med permanentboende och några fritidshus om ca 20-30 tal. Dessa fastigheter har egenborrad brunn och reningsverk för sitt avlopp med biologisk rening. Investeringskostnaden för dessa båda varierar mellan 200-300 000:-. Ålder ca 0-5 år. För egen del avstår jag från kommunalt vatten och avlopp då vår anläggning är ny och bedöms vara väl fungerande i 40-50 år till. Vårt vatten i brunn är enl dokumentationsanalys</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Området norra Kråkberg (Kråkbergsstranden, Kråkbergslandet och Kråkbergs industriområde) omfattar i dagsläget 127 fastighetsytor med byggnad, varav 89 fastighetsytor med 116 byggnader klassade som bostad.</p> <p>Vattentjänstplanen ingår, som ett av flera dokument i kommunens vatten- och</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>”utmärkt” och har kapacitet att leverera ca 1 800 L/timme. Prioritering av kommunens personella och ekonomiska resurser för detta ändamål bör hellre läggas på andra viktigare områden. Tvångsanslutning sänker vår beredskap enligt Docenten i Miljöanalys Lars Hylander, Ordföranden för nationella föreningen VA- i tiden Lars-Göran Carlsson samt forskare inom samhällsplanering på Chalmers. Tvångsanslutningar av kommuner är motsatsen till hållbar utveckling- ekonomisk, miljömässig och socialt. Storskalig dricksvattenförsörjning är beroende av elförsörjning, reningskemikalier och på vatten av god kvalitet och lätt att hamna i försörjningskris vid större samhällsstörningar, ex pandemier, terrorattacker eller att vattnet förorenas av virus eller bakterier som hände i Östersund mfl för något år sedan. HD men även EU har höjt kraven då vatten jämföras med livsmedel. Lokala vattenverk behöver byggas om då EU skärpt kraven på minskade halter av PFAS. I Händelse av krig kan angripare slå ut infrastruktur såsom vatten/ avlopp för att skapa kaos eller slå ut delar av befolkningen såsom i Ukraina.</p>	<p>avloppsplanering. Flertalet dokument finns att tillgå på kommunens webbplats, Vatten och avlopp - Mora kommun. Tillsammans utgör dokumenten grunden för att nå en hållbar och välfungerande vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen oavsett om försörjningen är allmän eller enskild. Med dessa dokument som grund följer kommunen därmed de lagkrav och andra krav som finns från våra myndigheter för en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.</p> <p>Hållbarhet och säkerhet är prioriterade aspekter för kommunen. Höga krav finns på våra vatten- och avloppsanläggningar.</p> <p>Under 2020 gav Länsstyrelsen i Dalarna ut ett underlag, ”Bebyggda områden med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, rapport 2020:03”, som stöd för kommunerna i deras långsiktiga vatten- och avloppsplanering och i utvecklingen av VA-planer. Detta underlag ger stöd för kommunens bedömning av behov i området Kråkbergsstranden.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
		<p>minska risken för miljö- och hälsopåverkan från avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Information om anslutning till allmän va-anläggning i utbyggnadsområden finns på Mora kommuns webbplats. VA-planen i korthet - Mora kommun</p> <p>Frågeställningar och synpunkter kring den fysiska planeringen av utvecklingsområdet Kråkbergslandet hanteras inte i vattentjänstplanens samråd. Dessa hänvisas till kommande samråd avseende planprogram för området.</p>
Privatperson 2024-04-09	<p>Vi har ett fritidsboende på Näsuddsvägen sedan 1936, inom området som benämns Kråkbergsstranden i vattentjänstplanen. Från att tidigare ha använt utedass och en enklare brunn har vi gjort flera investeringar och har numera en avloppsanläggning som tar hand om BDT-vatten samt en djupborrad vattenbrunn med mycket god vattentillgång och kvalitet. För ett par år sedan installerade vi även en förbränningstolett. Utifrån att mäktiga och täta jordlager förekommer mellan markytan och Orsasjön/grundvattnet, och då ingen vattentolett är ansluten till vår avloppsanläggning, borde risken för förorening från avloppet vara mycket liten. Att täta jordlager förekommer vet vi då artesiskt grundvatten påträffades vid borrning av vattenbrunnen. Den mycket goda vattentillgången gör också att vi inte har behov av kommunalt dricksvatten. Vi ser därmed inte att det finns skäl för oss att ingå i en utbyggnad av allmänt VA.</p> <p>Vi är också generellt sett negativa till planen på utbyggnad av allmänt VA främst eftersom vi anser att utbyggnaden av bostäder i norra Kråkberg förstör den fina naturen med höga naturvärden. Området används flitigt som rekreationsområde för boende både längs Näsuddsvägen och i Kråkberg. Vi vill därför inte öka exploateringen ytterligare, vilket en utbyggnad av allmänt VA bidrar till.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och minska risken för miljö- och hälsopåverkan från avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Under 2020 gav Länsstyrelsen i Dalarna ut ett underlag, "Bebyggda områden med eventuellt</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
		<p>behov av allmänna vattentjänster, rapport 2020:03”, som stöd för kommunerna i deras långsiktiga vatten- och avloppsplanering och i utvecklingen av VA-planer. Detta underlag ger stöd för kommunens bedömning av behov i området Kråkbergsstranden.</p> <p>Information om anslutning till allmän va-anläggning i utbyggnadsområden finns på Mora kommuns webbplats. VA-planen i korthet - Mora kommun</p> <p>Frågeställningar och synpunkter kring den fysiska planeringen av utvecklingsområdet Kråkbergslandet hanteras inte i vattentjänstplanens samråd. Dessa synpunkter hänvisas till kommande samråd avseende planprogram för området.</p>
Privatperson 2024-04-09	<p>Vi har ett fritidsboende på Näsuddsvägen sedan 1960-talet, inom området som benämns Kråkbergsstranden i vattentjänstplanen. Från att tidigare ha använt utedass och en enklare brunn har vi gjort flera investeringar och har numera en avloppsanläggning som tar hand om BDT-vatten samt en djupborrad vattenbrunn med mycket god vattentillgång och -kvalitet. För ett par år sedan installerade vi även en förbränningstolett.</p> <p>Utifrån att mäktiga och täta jordlager förekommer mellan markytan och Orsajön/grundvattnet, och då ingen vattentolett är ansluten till vår avloppsanläggning, borde risken för förorening från avloppet vara mycket liten. Att täta jordlager förekommer vet vi då artesiskt grundvatten påträffades vid borrning av vattenbrunnen. Den mycket goda vattentillgången gör också att vi inte har behov av kommunalt dricksvatten. Vi ser därmed inte att det finns skäl för oss att ingå i en utbyggnad av allmänt VA.</p> <p>Vi är också generellt sett negativa till planen på utbyggnad av allmänt VA främst eftersom vi anser att utbyggnaden av bostäder i norra Kråkberg förstör den fina naturen med höga</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och minska risken för miljö- och hälsopåverkan från</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>naturvärden. Området används flitigt som rekreationsområde för boende både längs Näsuddsvägen och i Kråkberg. Vi vill därför inte öka exploateringen ytterligare, vilket en utbyggnad av allmänt VA bidrar till.</p>	<p>avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Information om anslutning till allmän va-anläggning i utbyggnadsområden finns på Mora kommuns webbplats. VA-planen i korthet - Mora kommun</p> <p>Frågeställningar och synpunkter kring den fysiska planeringen av utvecklingsområdet Kråkbergslandet hanteras inte i vattentjänstplanens samråd. Dessa synpunkter hänvisas till kommande samråd avseende planprogram för området.</p>
<p>Privatperson 2024-04-13</p>	<p>Vi har väntat många år på att Kommunalt vatten och avlopp skall dras fram till Kråkbergsstranden och fastigheterna efter Näsuddsvägen.</p> <p>Vi är mycket angelägna att få kommunalt vatten och avlopp framdraget till våra fastigheter Mora Kråkberg xx.xx och xx.xx så snart som möjligt.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Kråkbergsstranden finns med i förslag till vattentjänstplan med utbyggnad för allmän va-anläggning år 2030.</p>
<p>Privatperson 2024-04-14</p>	<p>Vi är ägare till fritidsfastighet på Näsuddsvägen i Mora. Släktingar till oss deltog på samrådsmötet den 3 april, vilket var mycket informativt.</p> <p>Vi är intresserade av att ansluta oss till kommunalt vatten och avlopp vid Kråkbergsstranden, som är planerat till 2024–2030.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Kråkbergsstranden finns med i förslag till vattentjänstplan med utbyggnad för allmän va-anläggning år 2030.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
Privatperson 2024-04-14	<p>I planen omnämns att kommunalt vatten och avlopp skall expandera utmed Kråkbergsstranden, i underlaget står att det skall finnas 125 befintliga hushåll. Detta kan omöjliga stämma då det är som mest ett 30—40 tal bebyggda fastigheter (varav kanske ett 20-tal med permanentbostad). Så om kommunen skall fatta beslut om att ansluta fastigheter till kommunalt VA – så måste era underlag vara korrekta (stor skillnad mellan 125 och 30-40 bostäder med stora skillnader i de miljömässiga vinsterna och ekonomiska konsekvenserna för densamma).</p> <p>Då dessutom ca 10 av dessa bostäder har upprättats de senaste 0-4 åren och då med fullt godkända avloppslösningar (minireningsverk) som även kommer ha fullgod drift de närmaste 40-50åren, och med enskilda investeringskostnader om 250-300ksek, så känns det än mindre relevant att överväga kommunal anslutning av VA i detta område/för dessa fastigheter. Då det är så pass få fastigheter som har äldre avloppslösningar, vore det inte då bättre huserat med kommunala skattepengar att fokusera på att få till nyare enskilda avloppslösningar för hushåll som har behov av att detta än att gräva upp 2-3km väg och dra VA lösning för att 10-15 bostäder har ett verkligt behov av nyare avloppslösning (varav minst hälften är fritidshus).</p> <p>Vid informationsmötet den 3 april meddelades även att om anslutning till kommunalt VA ska ske så kan man få ersättning för befintlig anläggning, men investering för egen avloppsanläggning skrivs av på 10 år – fastän den faktiska livslängden på avloppsanläggning är mycket längre. I mitt fall har jag ett minireningsverk från Watersystem med årligt underhåll/serviceavtal och de meddelar att deras verk har en livslängd om 50 år och med lika bra rening som de kommunala reningsverken själva har. Det är då verkligen inte ekonomiskt försvarbart eller för den delen miljömässigt försvarbart att då tvingas in en kommunal VA lösning.</p> <p>Det måste i slutändan finnas rimliga ekonomiska kalkyler kopplat till detta primärt för medborgarna men även för kommunen som helhet.</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Området norra Kråkberg (Kråkbergsstranden, Kråkbergslandet och Kråkbergs industriområde) omfattar i dagsläget 127 fastighetsytor med byggnad, varav 89 fastighetsytor med 116 byggnader klassade som bostad.</p> <p>Ersättning hanteras i senare skede och ersättningsprincipen bygger på branschpraxis.</p> <p>Långsiktig investeringsplan för Moravatten AB är kopplad till ekonomiska kalkyler.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och minska risken för miljö- och hälsopåverkan från avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Under 2020 gav Länsstyrelsen i Dalarna ut ett underlag, "Bebyggda områden med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, rapport 2020:03", som stöd för kommunerna i deras långsiktiga vatten- och avloppsplanering och i</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>Utöver ovan kommenterar vill jag även lämna följande synpunkter som jag räknar med att kommunen tar till sig och inte tvingar hushållen att tvångsansluta sig till det kommunala.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tvångsanslutning sänker vår beredskap enligt Docenten i Miljöanalys Lars Hylander , Ordföranden för nationella föreningen VA- i tiden Lars-Göran Carlsson samt forskare inom samhällsplanering på Chalmers. Se nedan artikel. https://www.svd.se/a/JQkoj4/debattorer-tvangsanslutningar-av-avlopp-sanker-beredskapen - Tvångsanslutningar av kommuner är motsatsen till hållbar utveckling- ekonomisk, miljömässig och socialt. - Storskalig dricksvattenförsörjning är beroende av elförsörjning, reningskemikalier och på vatten av god kvalitet och lätt att hamna i försörjningskris vid större samhällsstörningar, ex pandemier, terrorattacker mm. - HD men även EU har höjt kraven då vatten jämsställs med livsmedel. Lokala vattenverk behöver byggas om då Eu skärpt kraven på minskade halter av PFAS. - I Händelse av krig kan angripare slå ut infrastruktur såsom vatten/ avlopp för att skapa kaos eller slå ut delar av befolkningen såsom i Ukraina. 	<p>utvecklingen av VA-planer. Detta underlag ger stöd för kommunens bedömning av behov i området Kråkbergsstranden.</p> <p>Information om anslutning till allmän va-anläggning i utbyggnadsområden finns på Mora kommuns webbplats. VA-planen i korthet - Mora kommun</p> <p>Vattentjänstplanen ingår, som ett av flera dokument i kommunens vatten- och avloppsplanering. Flertalet dokument finns att tillgå på kommunens webbplats, Vatten och avlopp - Mora kommun. Tillsammans utgör dokumenten grunden för att nå en hållbar och välfungerande vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen oavsett om försörjningen är allmän eller enskild. Med dessa dokument som grund följer kommunen därmed de lagkrav och andra krav som finns från våra myndigheter för en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.</p>
<p>Privatperson 2024-04-15</p>	<p>I planen omnämns att kommunalt vatten och avlopp skall expandera utmed Kråkbergsstranden. Vi har samma osäkerhet på vad som menas med att 125 befintliga hushåll berörs? Så många finns inte utmed Näsuddsvägen och stranden? Näsuddsvägen är väl det område som närmast har bebyggt med permanentboende och några fritidshus om ca 20-30 tal.</p> <p>Vi vill komplettera synpunkterna från annan yttrande och vi räknar med att kommunen tar till sig synpunkterna och inte tvingar hushållen att tvångsansluta sig till det kommunala.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fastigheterna (ej fritidshus) har egenborrad brunn och reningsverk för sitt avlopp med biologisk rening. Investeringskostnaden för dessa båda varierar mellan 200-300 000:-. 	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Området norra Kråkberg (Kråkbergsstranden, Kråkbergslandet och Kråkbergs industriområde) omfattar i dagsläget 127 fastighetsytor med byggnad, varav 89 fastighetsytor med 116 byggnader klassade som bostad.</p> <p>En kommun är skyldig enligt lag (Lagen om allmänna vattentjänster, LAV) att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skydd för</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>Ålder ca 0-5 år. Vi avstår också från att ansluta oss kommunalt vatten och avlopp då vår anläggning är ny och bedöms vara väl fungerande i 40-50 år till.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Vad gäller kapaciteten i vårt vatten (Näsuddsvägen xx) så levereras 900 liter per timme, vilket är väldigt bra för ett hushåll. Det borgar för att man kan använda brunnen även för att ex vattna gräsmattan och tvätta bilen och att brunnen ändå återhämtar sig väldigt fort. Kan även vara så att kapaciteten ökat under åren efter borning vilket inte är ovanligt.</i> <i>Vid provtagningen på sensommaren 2023 var kvaliteten väldigt bra enligt senaste analysen. Bl a är det s k flouridvärdet väldigt bra med tanke på att det kan vara en vanlig anmärkning på borrade brunnar. Likaså med Uran, järn och mangan så är värdet väldigt bra. Provet ser i det stora hela ut att vara väldigt bra.</i> <p>I följande punkter har vi samma syn som annan yttrande.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Prioritering av kommunens personella och ekonomiska resurser för detta ändamål bör hellre läggas på andra viktigare områden. - Tvångsanslutning sänker vår beredskap enligt Docenten i Miljöanalys Lars Hylander, Ordföranden för nationella föreningen VA- i tiden Lars-Göran Carlsson samt forskare inom samhällsplanering på Chalmers. - Tvångsanslutningar av kommuner är motsatsen till hållbar utveckling- ekonomisk, miljömässig och socialt. - Storskalig dricksvattenförsörjning är beroende av elförsörjning, reningskemikalier och på vatten av god kvalitet och lätt att hamna i försörjningskris vid större samhällsstörningar, ex pandemier, terrorattacker mm. 	<p>människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för områden med befintlig eller blivande bebyggelse. När kommunen bygger ut den allmänna vatten- och avloppsförsörjningen är det för att säkerställa tillgången på rent vatten och minska risken för miljö- och hälsopåverkan från avlopp, samtidigt som hänsyn tas till framtida behov.</p> <p>Under 2020 gav Länsstyrelsen i Dalarna ut ett underlag, "Bebyggda områden med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, rapport 2020:03", som stöd för kommunerna i deras långsiktiga vatten- och avloppsplanering och i utvecklingen av VA-planer. Detta underlag ger stöd för kommunens bedömning av behov i området Kråkbergsstranden.</p> <p>Information om anslutning till allmän va-anläggning i utbyggnadsområden finns på Mora kommuns webbplats. VA-planen i korthet - Mora kommun</p> <p>Vattentjänstplanen ingår, som ett av flera dokument i kommunens vatten- och avloppsplanering. Flertalet dokument finns att tillgå på kommunens webbplats, Vatten och avlopp - Mora kommun. Tillsammans utgör dokumenten grunden för att nå en hållbar och välfungerande vatten- och avloppsförsörjning i hela kommunen oavsett om försörjningen är allmän eller enskild. Med dessa dokument som grund följer kommunen</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<ul style="list-style-type: none"> - HD men även EU har höjt kraven då vatten jämföras med livsmedel. Lokala vattenverk behöver byggas om då EU skärpt kraven på minskade halter av PFAS. - I händelse av krig kan angripare slå ut infrastruktur såsom vatten/avlopp för att skapa kaos eller slå ut delar av befolkningen såsom i Ukraina. <p>Tacksam för att få återkopplat hur planerna ser ut för detta ärende framöver.</p>	<p>därmed de lagkrav och andra krav som finns från våra myndigheter för en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.</p> <p>Frågeställningar och synpunkter kring den fysiska planeringen av utvecklingsområdet Kråkbergslaget hanteras inte i Vattentjänstplanens samråd. Dessa synpunkter hänvisas till kommande samråd avseende planprogram för området.</p> <p>Alla som lämnat synpunkter under samrådet får meddelande när planen ställs ut för granskning.</p>
Privatperson 2024-04-19	Har fått brev ang. vattentjänstplan i Norra Kråkberg. Då det planeras med byggnationer där önskar jag att det även byggs ett äldreboende samt ett trygghetsboende på området.	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen.</p> <p>Frågeställningar och synpunkter kring den fysiska planeringen av utvecklingsområdet Kråkbergslaget hanteras inte i Vattentjänstplanens samråd. Dessa synpunkter hänvisas till kommande samråd avseende planprogram för området.</p>
KÄTTBO		
Privatperson 2024-04-11	Efter samrådsmötet i Kättbo 2024-04-09, angående Mora kommuns förslag till Vattentjänstplan 2024 - 2030, anser jag att det inte längre är lämpligt att en så stor grupp som Kättbo, med 100 fastigheter, har en enskild va-försörjning. Mora kommun borde överväga att ändra Vattentjänstplanen 2024 – 2030 så att utbyggnad av allmän VA-anläggning inte förhalas utan ligger i intervallet år 2026-2030.	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen</p> <p>I Plan, vatten och avlopp 2021 – 2025 med utblick mot 2040 omprioriterades Kättbo till att inte vara föremål för allmän VA-utbyggnad. De främsta skälen till detta var att</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
		<ul style="list-style-type: none"> - problemet med vattenkvaliteten (flourid, radon) kan åtgärdas med känd teknik till inte oskäliga kostnader. - utbyggnad av allmän VA-anläggning bedöms vida överstiga normal anslutningskostnad i kommunen. <p>Denna prioritering kvarstår i vattentjänstplanen.</p> <p>Kommunen önskar en fortsatt dialog med företrädare för Kättbo, för att stödja utvecklingen av byns VA-försörjning.</p> <p>En utbyggnad av allmän vatten- och avloppsanläggning i Kättbo är kostsam och ger kostnader som är orimliga att belasta VA-kollektivet med. En översiktlig kalkyl har visat att kostnaderna skulle bli 3 - 4 gånger större än anläggningsavgifterna i kommunens VA-taxa för att ansluta en fastighet. Skulle VA-utbyggnad i Kättbo bli aktuellt kan det vara aktuellt med särtaxa där fastigheterna inom Kättbo får betala faktiskt kostnad för utbyggnation av VA-anläggningen och det är en kostnad som bedöms mycket betungande för fastighetsägarna i Kättbo. Utöver anläggningsavgift tillkommer också en årlig avgift för att vara ansluten till den allmänna VA-anläggningen.</p>
Privatperson 2024-04-14	Jag anser efter att ha deltagit vid Mora kommuns dialogmöte i Kättbo den 9 april, att det inte är lämpligt att lösa VA-frågan i Kättbo genom att bilda en gemensamhetsanläggning eller annan form av förening som ska anlägga en VA-anläggning eller enbart en gemensam vattenanläggning för Kättbo om man skulle välja att lösa avloppsfrågan genom enskilda	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen</p> <p><i>I Plan, vatten och avlopp 2021 – 2025 med utblick mot 2040 omprioriterades Kättbo till att inte vara</i></p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>anläggningar, eftersom det i detta fall berör en så stor grupp som 100 fastigheter med en vattenförbrukning på mer än 50 m³ vatten per dygn. Detta innebär jour-beredskap och lösning av en mängd andra frågor som kräver resurser och kompetens som bara kan fås genom en allmän VA-anläggning som anläggs och sköts av det kommunala VA-bolaget Nodava. Jag anser att Mora kommun ska ordna med en allmän VA-anläggning och att upprättat förslag till Vattentjänstplan för 2024-2030 ska ändras bl.a. med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön, så att utbyggnad av allmän VA-anläggning i Kättbo inte ytterligare förhalas utan planeras att genomföras i tidsintervallet år 2024–2030, d.v.s. under den tid som förslag till Vattentjänstplan omfattar.</p>	<p>föremål för allmän VA-utbyggnad. De främsta skälen till detta var att</p> <ul style="list-style-type: none"> - problemet med vattenkvaliteten (flourid, radon) kan åtgärdas med känd teknik till inte oskäligen kostnader. - utbyggnad av allmän VA-anläggning bedöms vara överstiga normal anslutningskostnad i kommunen. <p>Denna prioritering kvarstår i vattentjänstplanen.</p> <p>Kommunen önskar en fortsatt dialog med företrädare för Kättbo, för att stödja utvecklingen av byns VA-försörjning.</p> <p>En utbyggnad av allmän vatten- och avloppsanläggning i Kättbo är kostsam och ger kostnader som är orimliga att belasta VA-kollektivet med. En översiktlig kalkyl har visat att kostnaderna skulle bli 3 - 4 gånger större än anläggningsavgifterna i kommunens VA-taxa för att ansluta en fastighet. Skulle VA-utbyggnad i Kättbo bli aktuellt kan det vara aktuellt med särtaxa där fastigheterna inom Kättbo får betala faktiskt kostnad för utbyggnation av VA-anläggningen och det är en kostnad som bedöms mycket betungande för fastighetsägarna i Kättbo. Utöver anläggningsavgift tillkommer också en årlig avgift för att vara ansluten till den allmänna VA-anläggningen.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
Kättbo besparingsskog 2024-04-14	<p>Synpunkten i sin helhet se bilaga 3</p> <p>Kättbo Besparingsskog, har vid styrelsemöte 2024-04-07, beslutat att lämna ett yttrande över Mora kommuns förslag till Vattentjänstplan för 2024-2030, då vi inte ser hur fastighetsägarna ekonomiskt och tekniskt ska klara av att lösa framförallt vattenfrågan om Mora kommun inte ordnar med en allmän vattenanläggning inom snar framtid. Kättbo Besparingsskog konstaterar att Länsstyrelsen Dalarna har gjort ett omfattande arbete med att kartlägga områden i länet med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, enligt Rapport 2020:03. Kartläggningen gjordes med hjälp av kommunerna och i Mora kommun hamnade Kättbo i topp över områden med behov av allmänna vattentjänster.</p> <p>I Mora kommuns tidigare VA-plan för 2015-2019 fanns Kättbo med som föreslaget utbyggnadsområde år 2026 - 2035 och kommunen angav att behovet är stort ur hälso- och miljösynpunkt. I den senaste VA-planen som antogs år 2021 finns Kättbo inte längre med som ett utbyggnadsområde. I det nu utställda förslaget till Vattentjänstplan för 2024-2030, har Mora kommun gjort samma bedömning som i gällande VA-plan, och skriver att "utbyggnadskostnaden och täckningsgrad i Kättbo bedöms således vara oskälig med beaktandet av det befintliga VA - kollektivets framtida brukningsavgifter." Vidare skriver man att "det är känt att det finns kvalitetsproblem med vattnet som kan lösas med känd teknik och kommunen bedömer att det inte är en oskälig belastning för fastighetsägarna som är anslutna till vattentäkten att bära kostnaderna och ansvaret." Detta är en ekvation som vi inte får att gå ihop. Hur ska ägarna till de 100 fastigheter som är anslutna till Kättbo bys vattenledningsnät, många äldre personer, klara av att projektera, anlägga och driva en anläggning i form av en gemensamhetsanläggning inom ett område med komplicerade förutsättningar vad avser geologi, föråldrad befintlig vattenanläggning, enskilda föråldrade avloppslösningar, oklar markåtkomst, ägarutredningar m.m. med en kostnad som inte hela VA-kollektivet klarar av att hantera.</p> <p>I Mark- och miljödomstolen dom, daterad 2023-05-11, anges att det finns inget som tyder på brist på tillgång till vatten i Kättbo. Styrelsen anser däremot att det med bland annat en ökad vattenförbrukning finns en överhängande risk på brist på tillgång till vatten. Det finns inget som tyder på att tillgången till vatten är tryggad för framtiden. Det borrhål som förser</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen</p> <p>I <i>Plan, vatten och avlopp 2021 – 2025 med utblick mot 2040</i> omprioriterades Kättbo till att inte vara föremål för allmän VA-utbyggnad. De främsta skälen till detta var att</p> <ul style="list-style-type: none"> - problemet med vattenkvaliteten (flourid, radon) kan åtgärdas med känd teknik till inte oskäliga kostnader. - utbyggnad av allmän VA-anläggning bedöms vida överstiga normal anslutningskostnad i kommunen. <p>Denna prioritering kvarstår i vattentjänstplanen.</p> <p>Kommunen önskar en fortsatt dialog med företrädare för Kättbo, för att stödja utvecklingen av byns VA-försörjning.</p> <p>En utbyggnad av allmän vatten- och avloppsanläggning i Kättbo är kostsam och ger kostnader som är orimliga att belasta VA-kollektivet med. En översiktlig kalkyl har visat att kostnaderna skulle bli 3 - 4 gånger större än anläggningsavgifterna i kommunens VA-taxa för att ansluta en fastighet. Skulle VA-utbyggnad i Kättbo bli aktuellt kan det vara aktuellt med särtaxa där fastigheterna inom Kättbo får betala faktiskt kostnad för utbyggnation av VA-anläggning och det är en kostnad som bedöms mycket betungande för fastighetsägarna i Kättbo. Utöver anläggningsavgift tillkommer också en</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>Kättbo by med vatten är lokaliserat till Norra Kättbo och via en sjöledning pumpas vatten över till Södra Kättbo. Styrelsen för Kättbo Besparingsskog kan konstatera att vattenförbrukningen har ökat under årens lopp, och idag förbrukas 50—80 m3/dygn men det saknas utredning på hur vattentillgången ser ut i framtiden för befintlig vattentäkt. Dessutom föreligger problem med vattenkvaliteten, vad gäller radon- och fluoridhalten, för nuvarande vattentäkt.</p> <p>Mora kommun har vidare i ett yttrande till Mark- och miljödomstolen, daterat 2023-04-13, angett att om Kättbo Besparingsskog inte längre önskar sköta vattenförsörjningen, så kan man bilda en gemensamhetsanläggning och en samfällighetsförening som får genomföra nödvändiga ny- och reinvesteringar i den befintliga vattenanläggningen och driva densamma.</p> <p>Mora kommun, och det kommunala VA-bolag, Nodava, konstaterade vid det dialogmöte som genomfördes med fastighetsägarna i Kättbo den 9 april i år, att en uppskattning av kostnaderna för att ordna med en allmän VA-anläggning i Kättbo visar på kostnader i storleksordningen 70 miljoner kr, varav kostnader för avloppsreningsverk utgör ca. 20 miljoner kr. Detta styrker de farhågor som styrelsen för Kättbo besparingsskog framfört om att det kommer att bli orimliga kostnader för delägarna i en gemensamhetsanläggning om VA-frågan skulle lösas på detta sätt, i enlighet med vad Mora kommun föreslår i sitt förslag till Vattentjänstplan 2024-2030.</p> <p>Vid bildande av en gemensamhetsanläggning för vatten- och avloppsanläggning som medför orimliga kostnader för de enskilda fastighetsägarna finns möjlighet för fastighetsägare att begära att länsstyrelsen förelägger kommunen att utöka sitt verksamhetsområde för allmän VA-anläggning, dvs. ett beslut av länsstyrelsen i enlighet med de beslut om förordnande som har tagits av Länsstyrelsen Dalarna 2017-12-14 och 2022-11-22, men som båda gångerna blivit överklagade av Mora kommun och undanröjda av Mark- och miljödomstolen.</p> <p>Vad gäller statusen på enskilda avlopp i Kättbo finns enligt Mora kommun inte någon närmare utredning om detta. Miljönämnden för Mora/Orsa redovisar i ett yttrande, daterat, 2022-01-31, uppgifter som visar att det är 15 fastigheter som har avlopp med tillstånd/anmälan gjorda år 1987 och senare, och nio ärenden om anläggande av nya avloppsanläggningar som har handlagts under perioden 2017—2021. Mot bakgrund av Miljönämndens uppgifter kan gruppen avloppsanläggningar som har en hög ålder, 30 - 80 år,</p>	<p>årlig avgift för att vara ansluten till den allmänna VA-anläggningen.</p> <p>Tillsyn av avlopp i området kommer att ske i enlighet med miljöenhetens tillsynsplan.</p> <p>Historiskt har allmänna vattentjänster delvis byggts ut i de områden som nämns.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>och som därmed mycket troligt inte uppfyller dagens krav på godkända avloppsanläggningar, beräknas utgöra en mycket stor grupp, nämligen avloppsanläggningar för 75 - 80 fastigheter. Mora kommun anger i sitt senaste överklagande till Mark- och miljödomstolen att avloppssituationen i området varken torde vara bättre eller sämre än andra områden med liknande bebyggelsestruktur.</p> <p>Styrelsen för Kättbo Besparingsskog konstaterar att Kättbo har i likhet med de övriga fyra byarna, Gävunda, Siknäs, Landboby och Finngruvan, som utgör den södra delen av tidigare Venjans socken, en förhållandevis tät bykärna och är i likhet med i stort sett samtliga de övriga byarna, förutom Finngruvan, lokaliserad i anslutning till vattendrag. Noterbart är att i samtliga dessa övriga fyra byar i södra Venjan, har Mora kommun sedan lång tid tillbaka ordnat med kommunala VA-anläggningar. I Kättbo har delägarna i Kättbo Besparingsskog, som utgör en majoritet är ägare till fastigheter som är anslutna till den gemensamma vattenanläggningen, själva bekostat den gemensamma vattenanläggningen och driften av denna, vilket innebär att Mora kommun inte har satsat en krona i anläggningen under de ca. 80 år som anläggningen funnits. Eftersom bebyggelsen i Kättbo till stor del ligger lokaliserad i direkt anslutning till Kätbosjön behöver avloppsfrågan även i Kättbo, liksom grannbyarna Gävunda, Siknäs, Landboby och Finngruvan, lösas i ett större sammanhang till skydd för människors hälsa och miljön.</p> <p>I mark- och miljödomstolens dom, 2023-05-11, avseende Mora kommuns överklagande av förordnande från Länsstyrelsen Dalarna om att bilda verksamhetsområde och anlägga VA-anläggning i Kättbo, konstaterar domstolen att kommunen är i färd med att ta fram en ny vattentjänstplan enligt bestämmelserna i 6 a-d § LAV. Domstolen anger att planen ska antas av kommunfullmäktige, senast den 31 december 2023, och enligt domstolen bör utfallet av den process som ska leda fram till antagandet av vattentjänstplanen lämpligen avvaktas innan frågan om tillsynsåtgärder mot kommunen eventuellt åter väcks av länsstyrelsen. Länsstyrelsen har angett att ändringarna av 6 LAV inte ändrar på beslutet om förordnandet, eftersom enskilda lösningar av vatten- och avloppsfrågan skulle leda till stora risker vad gäller människors hälsa då risken att avloppsanläggningarna skulle påverka dricksvattnet skulle vara överhängande.</p> <p>Mot bakgrund av detta anser styrelsen för Kättbo Besparingsskog att upprättat förslag till Vattentjänstplan för 2024-2030 ska ändras bl.a. med hänsyn till skyddet för människors hälsa</p>	

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>och miljön, så att utbyggnad av allmän VA-anläggning i Kättbo inte ytterligare förhalas utan planeras att genomföras i tidsintervallet år 2024—2030, d.v.s. under den tid som förslag till Vattentjänstplan omfattar.</p> <p>Styrelsen anser att det är i områden som Kättbo, där det föreligger stora svårigheter att ordna med vatten- och avloppsanläggning, som kommunen och Nodava måste ta sitt ansvar och inte nedprioritera dessa områden, för att i stället välja enklare och mindre kostsamma områdena för sin utbyggnad av allmän VA-anläggning. Även om samhällsnyttan bedöms vara högre i andra områden inom Mora kommun, så är frågan om allmän VA-anläggning i Kättbo inte bara en viktig fråga för människors hälsa och miljön, utan också en fråga om möjlighet till utveckling och överlevnad för Kättbo by.</p>	
ÖVRIGA		
<p>Länsstyrelsen Dalarna 2024-04-15</p>	<p>Synpunkten i sin helhet se bilaga 4</p> <p>En tydlig och strategisk vattentjänstplan är en avgörande förutsättning för att leda kommunens utveckling i rätt riktning. Avgörande för att vattentjänstplanen ska fungera som långsiktigt planeringsverktyg är att den tydligt integreras i kommunens översiktsplan.</p> <p>Under avsnitt 5, uppföljning finns endast en hänvisning till dokumentet Plan, vatten och avlopp 2021–2025. Länsstyrelsen anser att det skulle underlätta om stycket lyftes in i vattentjänstplanen.</p> <p>I vattentjänstplanen anges områden som kan komma att exploateras. Det vore önskvärt med en bilaga där kommunen listar detaljplaner och vilka byggrätter som är bebyggda och vilka som planeras för att få en överblick av befintliga och kommande exploateringar. Gärna i kombination med karta. Den kan även användas i kommunens översiktsplanering.</p> <p>Bilaga 3 och 4: Kartor och diagram är svårlästa på grund av för liten text samt för låg upplösning.</p>	<p>Synpunkten föranleder viss justering av planen.</p> <p>Förslag till justeringar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avsnitt 5: Text från avsnitt 12 i <i>Plan, vatten och avlopp 2021–2025 med utblick mot 2040</i> lyfts in under ny rubrik Uppföljning och organisation. - Bilaga 3 och 4: Tydliggör diagram och karta. - Ansvarig för åtgärder på sidorna 11 och 12 tydliggörs. <p>Utbyggnadsplan är anpassad utifrån tidplanen för utbyggnad av Solvikens ARV.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att peka ut ansvarig funktion även för de åtgärder som listas på sidorna 11 och 12. Genom tidssättning och utpekad ansvarig ökar chansen att åtgärderna blir av och det underlättar även uppföljningen.</p> <p>Det är riktigt som kommunen skriver att ni bara är skyldiga att tillhandahålla VA-tjänster för hushållsändamål men VA-tjänster för hushållsändamål inkluderar även vatten och avlopp till personalutrymmen i industrilokaler.</p> <p>Kommunen skriver att reningsverket i Mora behöver byggas ut. Kommunen bör uppge tidsplanen för denna utbyggnad så att det följer utbyggnadsplanen för VA-nätet.</p> <p>Länsstyrelsen saknar underlag gällande kapaciteten hos befintliga reningsverk samt vattenverk, vilket möjligen framgår av dokumentet Översikt, vatten och avlopp. Det vore önskvärt med en bedömning av huruvida det finns kapacitet för ytterligare påkopplingar i enlighet med utbyggnadsplanen. Tänk på att det eventuellt kan det röra sig om känsliga uppgifter, en bedömning behöver ske av vilken detaljnivå som kan anges.</p> <p>När det gäller det nya andra stycket i § 6 LAV ("flexiblare behovsbedömning") ser Länsstyrelsen att det finns en risk att områden lyfts ut från kommunens utbyggnadsplan trots att området framöver kan behöva omfattas av verksamhetsområde för VA. Utifrån Länsstyrelsen bedömning kan ett § 6-område enbart undantas från kommunalt ansvar om det finns intresse hos de boende att ha en enskild lösning. Om det framöver skulle uppstå problem som inte går att lösa enskilt eller om viljan att lösa VA- frågan enskilt saknas bland de boende kan kommunen ändå bli ansvarig för vatten och avlopp. Länsstyrelsen motsätter sig inte på något vis att kommunerna undantar områden utifrån andra stycket i § 6 LAV, men vill passa på att dela med sig av sin syn på förutsättningarna samt sina farhågor.</p> <p>Länsstyrelsen Dalarna har på grund av resursbrist valt att enbart lämna yttrande under samrådsfasen. Länsstyrelsen utgår från att kommunen tar till sig av de synpunkter som inkommer och att vattentjänstplanen i möjligaste mån revideras utifrån lämnade synpunkter. Länsstyrelsen kommer alltså inte att lämna något ytterligare yttrande under utställningen för granskning, men vill passa på att trycka på att det är viktigt att kommunen redogör för inkomna synpunkter samt hur dessa har tagits omhand.</p>	<p>I och med att kommunerna numera ska arbeta med en planeringsstrategi blir det i framtiden tydligare vilka strategiska dokument som ska ses över samt hur dessa hänger samman med den översiktliga planeringen. Vattentjänstplanen är ett dokument, bland flera andra, som har relevans kopplat till översiktsplaneringen.</p> <p>Kommunen har planer på att ta fram ett underlag som visar hur mycket outnyttjade byggrätter som finns i planerade områden med högt tryck. Vidare så har kommunen under arbetet med planeringsstrategin identifierat ett behov av en utbyggnadsplan kopplat till översiktsplanen. Ett sådant dokument skulle, om beslut tas, kunna motsvara det Länsstyrelsen efterfrågar. I dagsläget finns planprioritering som visar var kommunen vill planlägga de närmsta åren.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	Ni behöver inte meddela oss när det är dags för granskningsfasen, men vi ser gärna att ni meddelar när vattentjänstplanen slutligen är antagen.	
Socialdemokraterna Mora 2024-04-15	<p>Synpunkten i sin helhet se bilaga 5</p> <p>Vatten är vårt viktigaste livsmedel, därför är det också viktigt att vi handskas med det på ett varsamt sätt, att vi är rädd om de vattentillgångar vi har i kommunen men även ser till att de skyddas för att räcka länge och inte förorenas på olika sätt. Ska det finnas en långsiktighet är det viktigt att vi planerar samhället så att det är hållbart miljömässigt, ekonomiskt och socialt.</p> <p>Utifrån dagens situation i Mora kommun så är det planerat för stora investeringar vad gäller utbyggnad av reningskapaciteten för spillvatten, vilket kommer medföra stora investeringar för VA-kollektivet. Det är investeringar som är nödvändiga men det är också viktigt att planeringen av utbyggnad av nya områden görs på ett sätt så att det blir ekonomiskt hållbart. Därför är det viktigt att kommunen planerar för en förtätning där det redan finns kommunalt vatten och avlopp utbyggt, innan nya bostadsområden planeras. Detta för att hålla nere kostnaderna för VA-kollektivet.</p> <p>Det är av största vikt att vi skyddar de vattentäkter vi har idag, med utökade vattenskyddsområden. Framför allt Risets vattentäkt. Av utredningen framgår det en avvaktande hållning för att ev. invänta ett utökat samarbete med Orsa, vilket vi inte anser vi vara hållbart. För ett antal år sedan gjordes en utredning som Orsa avvisat, vilket gör risken för att det är en fråga som hamnar i långbänk utan att något händer i framtiden uppenbar. Ett utökat skydd för Mora kommuns huvudvattentäkt anser vi vara viktigt och det kan inte vänta.</p> <p>Situationen med dagvatten och översvämningar är också något vi anser måste tas på yttersta allvar och behöver förbättras. Det måste bli en bättre samordning med samhällsplanerare och byggare, vare sig det är privata eller kommunala, där det planeras och utförs byggnationer, markplanering och växtlighet som klarar oväntade skyfall.</p> <p>Det är viktigt att vattentjänstplanen omfattar hela kommunen och då anser vi att det är olämpligt att utelämna Kättbo. Det kanske inte är meningen att det ska bildas ett kommunalt</p>	<p>Synpunkten föranleder ingen förändring av planen</p> <p>Planerade utvecklingsområden i Kanadaområdet och Kråkbergslandet ligger i nära anslutning till redan utbyggd infrastruktur. Vissa uppgraderingar av VA-ledningar kan behöva göras men dessa bedöms ha en ringa inverkan på kostnaderna för VA-kollektivet.</p> <p>Arbete med att bilda vattenskyddsområde för Risets vattentäkt pågår och förslag har skickats till kommunstyrelsen. Förslaget är inte beroende av ett eventuellt samarbete med Orsa och inväntar inte något sådant beslut.</p> <p>Ett eventuellt samarbete med Orsa nämns i samband med försörjning av reservvatten i det fall någon av kommunerna skulle få leveransavbrott. Moravatten försörjer redan en del av Orsa kommun med VA-tjänster.</p> <p>Dagvatten- och skyfallsfrågan är viktig och hanteras i samband med planläggning. Revidering av dagvattenprogram med tillhörande riktlinjer finns med som åtgärd i <i>Plan, vatten och avlopp 2021 – 2025 med utblick mot år 2040</i>.</p> <p>Vattentjänstplanen innehåller åtgärder som behöver vidtas för att allmänna va-anläggningar ska fungera vid belastning på grund av skyfall.</p>

Lämnare av synpunkt, inkomstdatum	Sammanfattning av synpunkt	Ställningstagande och kommentar
	<p>verksamhetsområde i Kättbo men vi anser att kommunen bör vara behjälpliga med att verka för att det blir en bättre lösning på vattensituationen i Kättbo än vad det är i dag. De problem som finns med vattnet i dag är möjliga att lösa och det har kommunen lovat att medverka till i den rättsliga prövning som tidigare varit då det gäller vattnet. En av anledningarna till att kommunen klarade den rättsliga tvisten, som var angående Kättbo, var att de fanns med i kommunens förra VAplan, om än längre fram i den.</p>	<p>I <i>Plan, vatten och avlopp 2021 – 2025 med utblick mot år 2040</i> finns även åtgärder för att kommunen ska stödja utveckling av VA-försörjning i Kättbo. Som exempel på arbete kan nämnas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbete pågår med att ta fram lokala hälsoskyddsföreskrifter för kommunens större enskilda vattentäkter. - Förstudie alternativt råvatten i Kättbo är genomförd. - Kostnadsbedömning för flouridrening finns framtagen. - Dialog med fastighetsägare genomfördes i samband med samråd av vattentjänstplan. Kommunen önskar en fortsatt dialog med företrädare för Kättbo, till exempel för initiering av föreningsbildning.
<p>Miljö- och byggnadsnämnden 2024-04-19</p>	<p>Miljö- och byggnadsnämnden beslutar att inte lämna några synpunkter på förslag till Vattentjänstplan 2024 – 2030.</p>	

Isunda 2024-04-14

Synpunkter på Vattentjänstplan 2024-2030

Begär inhibition av vattentjänstplanen och dess genomförande för Isunda by. För byn Utanmyra ligger en överklagan till förvaltningsrätten.

I planen står det: ”*Det finns också en viss osäkerhet i investeringsplanen på grund av nya krav som förväntas komma från myndigheter gällande vattenproduktion, avloppsrening, säkerhet och arbete med minskat tillskottsvatten i ledningsnätet.*” sid 5 1:a stycket Allmänt.

Alltså, med andra ord så finns det redan nu för lite dricksvatten för den växande centralorten Mora och de byar som redan nu är anslutna till det kommunala nätet. Turistnäringen ökar och därmed ökar påfrestningarna ännu mer för både avlopp och dricksvatten.

De varma somrarna utan regn har medfört att grundvattennivån har minskat periodvis och vissa anslutna hushåll har då blivit utan vatten i sina kranar. Rekommendationer har gått ut till anslutna hushåll att de måste spara på vattnet. När en stor vattenanläggning börjar sina blir påverkan väldigt stor för de anslutna hushållen. Detta är ett väldigt sårbart system som också kan göra många människor väldigt sjuka om smitta råkar komma in i dessa ledningar.

I planen står det: ”*Solviken avloppsreningsverk behöver byggas om och till för att möta framtida behov och myndigheters krav Mora växer och behöver fler bostäder samtidigt som områden med dåliga förutsättningar att anordna en tillräcklig försörjning, ur perspektiven människors hälsa och miljön, prioriteras att anslutas till den allmänna anläggningen.*” sid 5 3:de stycket Allmänt.

Nuvarande reningsverk är inte anpassat efter alla hushåll som redan nu är anslutna. Orenat vatten har runnit ut i Siljan ett antal gånger. Då har flera kubikmeter, tusentals liter, orenat vatten runnit rakt ut i Siljan som medfört att man inte har kunnat bada vid Tingsnäs fina badplats under sommaren. Att ledningsnätet för avloppsvatten och reningsverk är överbelastat har konstaterats. Med andra ord så är för många hushåll anslutna till det kommunala avloppsnätet redan nu.

Det är ett väldigt sårbart system då ett stort reningsverk inte klarar av sin uppgift att rena vattnet innan det kommer ut i Siljan. Många tusentals liter orenat vatten hinner rinna ut i Siljan och förorena sjön innan det kan stoppas.

Kommunala avloppet och vattnet måste prioritera att klara centralorten och dess utbyggnad av bostäder, turister och byar som redan nu är anslutna.

Först när detta är gjort kan man övergå att se över övriga byar.

Enligt Avloppsguiden som kommunen hänvisar till när man bygger enskilt avlopp skrivs: *Myndighetens krav ska anpassas utifrån de risker ditt avloppsutsläpp kan innebära. Varje ärende ska prövas var för sig. . . . Kraven ska heller inte vara orimliga. Kostnader för utredning och åtgärder för att skydda människors hälsa och miljö ska vägas mot den nytta de gör. Även den avvägningen ska göras i det enskilda fallet.*

Åter till vad som står i Vattentjänstplanen. Sidan 7. *Utbyggnadsplan allmän VA-anläggning 2024-2030. Genomföra VA-utbyggnad till VA-utbyggnadsområdet **Isunda**.*

Mycket stort behov ur hälso-och miljösynpunkt. Varför redovisas det inte hur ni har kommit fram till det påståendet? Vilka belegg har ni grundat detta på?

Enskilt vatten står det och det stämmer.

Stor andel äldre avlopp skriver ni. Hur har ni definierat äldre avlopp? Byn har godkända avlopp som miljöinspektörerna godkände vid anläggning. De flesta avlopp är drygt 10 år eller nyare. Nyaste är max 2 år. Ni borde skrivit hur många avlopp som hör till en viss ålder. En uppdelning i vissa åldersintervall kunde ni iallafall ha skrivit så man lätt kan jämföra mellan olika byar.

Ett enskilt avlopp som underhålls kan hålla många tiotal år enligt miljöinspektören. Så hur kan ni trots detta skriva att byn har *stor andel äldre avlopp* när ni heller inte redovisar antalet.

Siltiga förhållanden skriver ni. Vilket belägg har ni för det? Enligt SGUs kartvisare är det inte siltiga förhållanden där bebyggelsen är förlagd. Konstigt påstående att hela Isunda har siltiga förhållanden.

Måttlig känslighet recipient skriver ni. Vad grundar ni det på?

Svåra förutsättningar att ordna enskilt avlopp skriver ni. Hur kommer det sig då att vi alla som har vatten indraget i fastigheterna fick godkänt avlopp när vi ansökte i närtid? Vad grundar ni påståendet på?

Utifrån tabellen som redovisar de olika byarna är det väldigt svårt att bedöma vilka som har stort behov av kommunalt vatten och avlopp eftersom det inte redovisas fakta utan bara ett påstående.

Sidan 15 skriver ni ”*Prioritering lyfter områden med störst behov av allmänna VA-tjänster och arbetet med att utöka verksamhetsområdet prioriteras till de områden som innebär störst risk*”

Sid 17 Prioriteringsgrunder.

Bedömning om behoven sker utifrån följande parametrar.

A Antal fastigheter och dess nyttjande grad.

B Bebyggelseutveckling

C Förutsättningar försörjning av dricksvatten (störst vikt)

D Känslighet recipient och naturmiljö

E Förutsättningar att ordna enskilt avloppet Parametrarna

viktas där C ges störst vikt följt av A och E.

Varför redovisas inte poängen för varje påstående? Ni har ju det i tjänsteanteckningarna = allmän handling, som ni meddelade på samrådsträff. De borde ha varit med så att man kan jämföra de olika byarna.

Isunda har inte många fasta boenden, ett trettiotal, och fritidshus ca ett tiotal. Nyttjandegraden av vatten och avlopp är med andra ord inte så stort i byn. Byn består av åkermark och kulturmiljöer och ligger nära Siljan. Nya bygglov lär inte beviljas av Länsstyrelsen eftersom åkermark och vattennära områden inte får bebyggas. Dessutom har vi flygplan som flyger över byn. Planen ska landa och lyfta vid flygplatsen vilket ger upphov till störande buller. (Det är bekräftat av myndigheter). Alla boenden som bor i Isunda har enskilda avlopp som är godkända av miljökontoret. Dricksvatten är inget krav att man ska ansluta sig till kommunalt, om det redan finns en godtagbar försörjning av dricksvatten, som är godkänt för att dricka. Punkt C prioriterar ni som högst och då borde ni också redovisa hur många i Isunda som inte har godkänt dricksvatten.

Bedömning av möjligheter...

F Kostnader för utbyggnad av allmän-vatten och avloppsanläggning

G Samordningsvinster vid utbyggnad

Plus några andra bedömningspåverkan.

Ni skriver också: ”Observera att listan inte kan ses som ”absolut rättvisande” då den innefattar många olika med **vaga statistiska grunder.**” Det stämmer väldigt bra. Underlaget är inte statistiskt hållbart.

Sidan 18. Bilaga diagram över bedömda områden Som alla matematiskt kunniga personer vet så kan man ”luras med statistiken=diagram”. Man kan rita en graf, så den passar för sitt eget syfte och det är precis vad ni har gjort. Ni tycks anse att Isunda är en liten by som ni lätt kan tjäna pengar på för att bekosta upprustning av reningsverket och flygfältet, samt dricksvattentäkter. (Ni har tänkt dra ledningen från Isunda till flygfältet).

Ert diagram saknar namn på x-axeln. Dessutom har ni inte mätvärden med i resultatet.

Bara Behov (som inte är redovisat) och *Möjligheter* (som inte heller är redovisat).

Hade hoppas på att få läsa en plan där man kunde få jämföra olika byars, eller områdets, behov av kommunalt vatten och avlopp samt hur/när reningsverken ska byggas ut och hur en hållbar dricksvattenförsörjning ska komma att se ut. Även hur flygplatsens utsläpp ska renas till år 2030.

Vattentjänst plan 2024-2030.

1. Utvecklingsområde norr Badstubackbron

I vattentjänstplan 2024-30 beskrivs att Måmyren prioriteras bort till förmån för att Canada och Kråkbergslandet prioriteras upp för plan perioden. Planen beskriver att Kråkbergslandet byggs ut i etapper varav etapp 1 byggs ca 100 bostäder till 2030. I samband med detta måste Mora kommun samtidigt prioritera in och därmed ta ett *strategiskt helhetsgrepp vad man vill med området norr om Badstubacksbron*, framförallt vad avser tillgänglighet av livsmedelsbutiker, handel i övrigt för hushållen i Tuvan, Öna, Östnor, Kråkberg, Knagnäs, Finnsnäs, Kålkitt samt tilltänkta Kråkbergslandet, men även norr om dessa som Bonäs och Våmhus som dagligen pendlar. I dag tvingas ovanstående byar åka till antingen centrum för att handla sin mat mm men majoriteten får man åka med bilen till Noret och där handla maten vid Ica Maxi eller Willys och hos övriga varuhus där.

Det passar absolut inte in i dagens samhälle med hållbarhet och kraven till minskade klimatutsläpp tvinga 1000 tals hushåll att nästintill dagligen åka fram och tillbaka för att handla sitt dagliga bröd och andra nödvändigheter. Dessutom bidrar dessa bilar helt i onödan till större trängsel i trafiken jämfört om det skulle finnas en tillräckligt stor livsmedelsbutik mm i närområdet. Idag finns noll (0) av den typen av service. Det är helt orimligt att det fortgår. Kommunen **måste** ta till sig detta och snarast utveckla området till gagn för Mora och till hushållen i området i synnerhet.

Kommunen kan vara mer offensiv med att ex köpa in marken när Fritid/husvagn försäljning flyttar till Rättvik, kanske även Jysk området och erbjuda någon affärsutvecklare att bygga ett mindre center för livsmedel, Jysk och ev något annat som kan erbjuda en helhet till intressenter att flytta dit. Kanske behövs att ändra lite i vägar/infart samtidigt. Var lite proaktiv och hitta modeller att erbjuda.

När det gäller hållbarhet så kommer det också underlätta både miljömässigt och trängselmässigt om mer service finns på norra sidan om älven. Samtliga resenärer till och från Idre eller Sälen får alternativ till att handla med smidigare kommunikation när inköpen är klara. Idag blir samtliga resenärer tvingade att samsas om affärerna i Norets köpcentra oavsett om man kommer från E45-an, Malungsvägen, eller om man kommer på Rv 70 söder ifrån och ska till Idre, Sälen eller ska E45-an norrut vidare upp mot Orsa.

2. Vattentjänstplan 2024-2030

I planen omnämns att kommunalt vatten och Avlopp skall expandera utmed Kråkbergsstranden (osäker på vad som menas då det står att 125 befintliga hushåll berörs...?? Så många förstår jag inte finns utmed stranden?). Näsuddsvägen är väl det område som närmast har bebyggt med permanentboende och några fritidshus om ca 20-30 tal.

Vill anföra följande synpunkter som jag räknar med att kommunen tar till sig och inte tvinga hushållen att tvångsansluta sig till det kommunala.

- Dessa fastigheter har egenborrad brunn och reningsverk för sitt avlopp med biologisk rening. Investeringskostnaden för dessa båda varierar mellan 200-300 000:-. Ålder ca 0-5 år. För egen del avstår jag från kommunalt vatten och avlopp då vår anläggning är ny och bedöms vara väl fungerande i 40-50 år till. Vårt vatten i brunn är enl dokumentationsanalys ”utmärkt” och har kapacitet att leverera ca 1 800 L/timme.
- Prioritering av kommunens personella och ekonomiska resurser för detta ändamål bör hellre läggas på andra viktigare områden.

- Tvångsanslutning sänker vår beredskap enligt Docenten i Miljöanalys Lars Hylander, Ordföranden för nationella föreningen VA- i tiden Lars-Göran Carlsson samt forskare inom samhällsplanering på Chalmers.
- Tvångsanslutningar av kommuner är motsatsen till hållbar utveckling- ekonomisk, miljömässig och socialt.
- Storskalig dricksvattenförsörjning är beroende av elförsörjning, reningskemikalier och på vatten av god kvalitet och lätt att hamna i försörjningskris vid större samhällsstörningar, ex pandemier, terrorattacker eller att vattnet förorenas av virus eller bakterier som hände i Österund mfl för något år sedan.
- HD men även EU har höjt kraven då vatten jämförs med livsmedel. Lokala vattenverk behöver byggas om då EU skärpt kraven på minskade halter av PFAS.
- I Händelse av krig kan angripare slå ut infrastruktur såsom vatten/ avlopp för att skapa kaos eller slå ut delar av befolkningen såsom i Ukraina.

Yttrande över Mora kommuns förslag till vattentjänstplan 2024-2030.

Kättbo Besparingsskog, har vid styrelsemöte 2024-04-07, beslutat att lämna ett yttrande över Mora kommuns förslag till Vattentjänstplan för 2024-2030, då vi inte ser hur fastighetsägarna ekonomiskt och tekniskt ska klara av att lösa framförallt vattenfrågan om Mora kommun inte ordnar med en allmän vattenanläggning inom snar framtid.

Kättbo Besparingsskog konstaterar att Länsstyrelsen Dalarna har gjort ett omfattande arbete med att kartlägga områden i länet med eventuellt behov av allmänna vattentjänster, enligt Rapport 2020:03. Kartläggningen gjordes med hjälp av kommunerna och i Mora kommun hamnade Kättbo i topp över områden med behov av allmänna vattentjänster. Länsstyrelsen har även gjort två platsbesök, den 25 november 2021 samt den 16 maj 2022 i samband med beslut om förordnande om allmän VA-anläggning för Kättbo. Vidare har man gjort en analys av riskerna med enskilda vatten- och avloppsanläggningar.

I Mora kommuns tidigare VA-plan för 2015-2019 fanns Kättbo med som föreslaget utbyggnadsområde år 2026 - 2035 och kommunen angav att behovet är stort ur hälso- och miljösynpunkt. I den senaste VA-planen som antogs år 2021 finns Kättbo inte längre med som ett utbyggnadsområde bl.a. motiverat ur ett ekonomiskt perspektiv och man konstaterar att det inte är ekonomiskt försvarbart med en utbyggnad av allmän VA-anläggning i Kättbo och därmed anges inrättande av en allmän VA-anläggning i Kättbo i tidsintervallet år 2040- ?

I det nu utställda förslaget till Vattentjänstplan för 2024-2030, har Mora kommun gjort samma bedömning som i gällande VA-plan, och skriver att "utbyggnadskostnaden och täckningsgrad i Kättbo bedöms således vara oskälig med beaktandet av det befintliga VAKollektivets framtida brukningsavgifter." Vidare skriver man att "det är känt att det finns kvalitetsproblem med vattnet som kan lösas med känd teknik och kommunen bedömer att det inte är en oskälig belastning för fastighetsägarna som är anslutna till vattentäkten att bära kostnaderna och ansvaret." Detta är en ekvation som vi inte får att gå ihop. Hur ska ägarna till de 100 fastigheter som är anslutna till Kättbo bys vattenledningsnät, många äldre personer, klara av att projektera, anlägga och driva en anläggning i form av en gemensamhetsanläggning inom ett område med komplicerade förutsättningar vad avser geologi, föråldrad befintlig vattenanläggning, enskilda föråldrade avloppslösningar, oklar markåtkomst, ägarutredningar m.m. med en kostnad som inte hela VA-kollektivet klarar av att hantera.

I Mark- och miljödomstolen dom, daterad 2023-05-11, anges att det finns inget som tyder på brist på tillgång till vatten i Kättbo. Styrelsen anser däremot att det med bland annat en ökad vattenförbrukning finns en överhängande risk på brist på tillgång till vatten. Det finns inget som tyder på att tillgången till vatten är tryggad för framtiden. Det borrhål som förser Kättbo by med vatten är lokaliserat till Norra Kättbo och via en sjöledning pumpas vatten över till Södra Kättbo. Anledningen till denna lösning av vattenförsörjningen för Södra Kättbo är att under 1980-talet borrades en ny brunn för att ersätta den gamla grävda brunnen som fanns vid pumpstationen i Södra Kättbo. Man var tvungen att ersätta den gamla brunnen med en ny brunn eftersom den gamla brunnen i samband med bl.a. snösmältning på våren blev förorenad av bakterier från avloppsvatten. Vid anläggandet av den nya brunnen var det svårt att få tillräckligt med vatten trots att man borrade till ett djup av 240 meter, vilket beror på geologiska faktorer, såsom en tät berggrund av gråberg med mycket låg sprickbildning. Förutom dålig vattentillgång var vattnet dessutom inte heller tjänligt som dricksvatten, till följd av mycket höga halter av fluor. Lösningen blev då en sjöledning från vattentäkten i Norra Kättbo.

Styrelsen för Kättbo Besparingsskog kan konstatera att vattenförbrukningen har ökat under årens lopp, och idag förbrukas 50—80 m³/dygn men det saknas utredning på hur

vattentillgången ser ut i framtiden för befintlig vattentäkt. Dessutom föreligger problem med vattenkvaliteten, vad gäller radon- och fluoridhalten, för nuvarande vattentäkt.

Mora kommun har vidare i ett yttrande till Mark- och miljödomstolen, daterat 2023-04-13, angett att om Kättbo Besparingsskog inte längre önskar sköta vattenförsörjningen, så kan man bilda en gemensamhetsanläggning och en samfällighetsförening som får genomföra nödvändiga ny- och reinvesteringar i den befintliga vattenanläggningen och driva densamma.

Mora kommun, och det kommunala VA-bolag, Nodava, konstaterade vid det dialogmöte som genomfördes med fastighetsägarna i Kättbo den 9 april i år, att en uppskattning av kostnaderna för att ordna med en allmän VA-anläggning i Kättbo visar på kostnader i storleksordningen 70 miljoner kr, varav kostnader för avloppsreningsverk utgör ca. 20 miljoner kr. Detta styrker de farhågor som styrelsen för Kättbo besparingsskog framfört om att det kommer att bli orimliga kostnader för delägarna i en gemensamhetsanläggning om VAfrågan skulle lösas på detta sätt, i enlighet med vad Mora kommun föreslår i sitt förslag till Vattentjänstplan 2024-2030.

Även om man skulle ersätta den mer än 80 år gamla vattenanläggningen med en ny vattenanläggning och försöka reducera kostnaderna genom att inte anlägga något avloppsreningsverk utan lösa avloppsfrågan med enskilda anläggningar och därmed reducera kostnaden med ca. 20 miljoner kr, anser styrelsen att även detta förslag skulle komma att innebära orimliga kostnader för delägarna i en gemensamhetsanläggning.

Vid bildande av en gemensamhetsanläggning för vatten- och avloppsanläggning som medför orimliga kostnader för de enskilda fastighetsägarna finns möjlighet för fastighetsägare att begära att länsstyrelsen förelägger kommunen att utöka sitt verksamhetsområde för allmän VA-anläggning, så att verksamhetsområdet omfattar aktuellt område, dvs. ett beslut av länsstyrelsen i enlighet med de beslut om förordnande som har tagits av Länsstyrelsen Dalarna 2017-12-14 och 2022-11-22, men som båda gångerna blivit överklagade av Mora kommun och undanröjda av Mark- och miljödomstolen.

Vad gäller statusen på enskilda avlopp i Kättbo finns enligt Mora kommun inte någon närmare utredning om detta. Miljönämnden för Mora/Orsa redovisar i ett yttrande, daterat, 2022-01-31, uppgifter som visar att det är 15 fastigheter som har avlopp med tillstånd/anmälan gjorda år 1987 och senare, och nio ärenden om anläggande av nya avloppsanläggningar som har handlagts under perioden 2017—2021. Enligt styrelsen för Besparingsskogen visar detta med all önskvärd tydlighet att en stor majoritet av fastigheterna i Kättbo har mycket gamla avloppsanläggningar som därmed mycket troligt inte uppfyller dagens krav på godkända avloppsanläggningar. Av de 100 fastigheter som är anslutna till vattenanläggningen har i stort sett alla fastigheter ett wc installerad och därmed också en avloppsanläggning i någon form. Mot bakgrund av Miljönämndens uppgifter kan gruppen avloppsanläggningar som har en hög ålder, 30 - 80 år, och som därmed mycket troligt inte uppfyller dagens krav på godkända avloppsanläggningar, beräknas utgöra en mycket stor grupp, nämligen avloppsanläggningar för 75 - 80 fastigheter.

Mora kommun anger i sitt senaste överklagande till Mark- och miljödomstolen att avloppssituationen i området varken torde vara bättre eller sämre än andra områden med liknande bebyggelsestruktur. Styrelsen för Kättbo Besparingsskog konstaterar att Kättbo har i likhet med de övriga fyra byarna, Gävunda, Sikknäs, Landboby och Finngruvan, som utgör den södra delen av tidigare Venjans socken, en förhållandevis tät bykärna och är i likhet med i stort sett samtliga de övriga byarna, förutom Finngruvan, lokaliserad i anslutning till vattendrag. Noterbart är att i samtliga dessa övriga fyra byar i södra Venjan, har Mora kommun sedan lång tid tillbaka ordnat med kommunala VA-anläggningar. I Kättbo har delägarna i Kättbo Besparingsskog, som utgör en majoritet är ägare till fastigheter som är anslutna till den gemensamma vattenanläggningen, själva bekostat den gemensamma

vattenanläggningen och driften av denna, vilket innebär att Mora kommun inte har satsat en krona i anläggningen under de ca. 80 år som anläggningen funnits. Eftersom bebyggelsen i Kättbo till stor del ligger lokaliserad i direkt anslutning till Kättbosjön behöver avloppsfrågan även i Kättbo, liksom grannbyarna Gävunda, Siknäs, Landboby och Finngruvan, lösas i ett större sammanhang till skydd för människors hälsa och miljön.

I mark- och miljödomstolens dom, 2023-05-11, avseende Mora kommuns överklagande av förordnande från Länsstyrelsen Dalarna om att bilda verksamhetsområde och anlägga VAanläggning i Kättbo, konstaterar domstolen att kommunen är i färd med att ta fram en ny vattentjänstplan enligt bestämmelserna i 6 a-d §§ LAV. Domstolen anger att planen ska antas av kommunfullmäktige, senast den 31 december 2023, och enligt domstolen bör utfallet av den process som ska leda fram till antagandet av vattentjänstplanen lämpligen avvaktas innan frågan om tillsynsåtgärder mot kommunen eventuellt åter väcks av länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har angett att ändringarna av 6 § LAV inte ändrar på beslutet om förordnandet, eftersom enskilda lösningar av vatten- och avloppsfrågan skulle leda till stora risker vad gäller människors hälsa då risken att avloppsanläggningarna skulle påverka dricksvattnet skulle vara överhängande.

Mot bakgrund av detta anser styrelsen för Kättbo Besparingssskog att upprättat förslag till Vattentjänstplan för 2024-2030 ska ändras bl.a. med hänsyn till skyddet för människors hälsa och miljön, så att utbyggnad av allmän VA-anläggning i Kättbo inte ytterligare förhalas utan planeras att genomföras i tidsintervallet år 2024—2030, d.v.s. under den tid som förslag till Vattentjänstplan omfattar.

Styrelsen anser att det är i områden som Kättbo, där det föreligger stora svårigheter att ordna med vatten- och avloppsanläggning, som kommunen och Nodava måste ta sitt ansvar och inte nedprioritera dessa områden, för att istället välja enklare och mindre kostsamma områdena för sin utbyggnad av allmän VA-anläggning. Även om samhällsnyttan bedöms vara högre i andra områden inom Mora kommun, så är frågan om allmän VA-anläggning i Kättbo inte bara en viktig fråga för människors hälsa och miljön, utan också en fråga om möjlighet till utveckling och överlevnad för Kättbo by.

För Kättbo Besparingssskog

Kjell Klasa, ordf.

Diarienummer 3942-2024

Yttrande över Mora kommuns vattentjänstplan

Allmänt

En tydlig och strategisk vattentjänstplan är en avgörande förutsättning för att leda kommunens utveckling i rätt riktning. Avgörande för att vattentjänstplanen ska fungera som långsiktigt planeringsverktyg är att den tydligt integreras i kommunens översiktsplan.

I vattentjänstplanen nämns en rad dokument som utgör delar av kommunens VA-planering, där vattentjänstplanen är en del.

Länsstyrelsen har i samband med samrådet enbart tittat på inskickat samrådsunderlag.

Under avsnitt 5, uppföljning finns endast en hänvisning till dokumentet Plan, vatten och avlopp 2021-2025. Länsstyrelsen anser att det skulle underlätta om stycket lyftes in i vattentjänstplanen.

Mora kommuns översiktsplan är inte aktualitetsförklarad sedan 2017 och kommunen ska ta fram en planeringsstrategi till september 2024. Kommunens framtida mark- och vattenanvändning ska redovisas översiktligt i en översiktsplan. I vattentjänstplanen anges områden som kan komma att exploateras. Det vore önskvärt med en bilaga där kommunen listar detaljplaner och vilka byggrätter som är bebyggda och vilka som planeras för att få en överblick av befintliga och kommande exploateringar. Gärna i kombination med karta. Den kan även användas i kommunens översiktsplanering.

Bilaga 3 och 4

Kartor och diagram är svårlästa på grund av för liten text samt för låg upplösning.

Åtgärder, utredning och bevakning

De åtgärder som är listade i tabell 1, utbyggnadsplan, har utpekad ansvarig. Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att peka ut ansvarig funktion även för de åtgärder som listas på sidorna 11 och 12. Genom tidssättning och utpekad ansvarig ökar chansen att åtgärderna blir av och det underlättar även uppföljningen.

Industriområden

Det är riktigt som kommunen skriver att ni bara är skyldiga att tillhandahålla VA-tjänster för hushållsändamål men VA-tjänster för hushållsändamål inkluderar även vatten och avlopp till personalutrymmen i industrilokaler.

Utbyggnad av reningsverk

Kommunen skriver att reningsverket i Mora behöver byggas ut. Kommunen bör uppge tidsplanen för denna utbyggnad så att det följer utbyggnadsplanen för VA-nätet.

Kapacitet hos befintliga reningsverk samt vattenverk

Länsstyrelsen saknar underlag gällande kapaciteten hos befintliga reningsverk samt vattenverk, vilket möjligen framgår av dokumentet *Översikt, vatten och avlopp*. Det vore önskvärt med en bedömning av huruvida det finns kapacitet för ytterligare påkopplingar i enlighet med utbyggnadsplanen. Tänk på att det eventuellt kan det röra sig om känsliga uppgifter, en bedömning behöver ske av vilken detaljnivå som kan anges.

Flexiblare behovsbedömning i LAV

När det gäller det nya andra stycket i § 6 LAV ("flexiblare behovsbedömning") ser Länsstyrelsen att det finns en risk att områden lyfts ut från kommunens utbyggnadsplan trots

att området framöver kan behöva omfattas av verksamhetsområde för VA. Utifrån Länsstyrelsen bedömning kan ett § 6-område enbart undantas från kommunalt ansvar om det finns intresse hos de boende att ha en enskild lösning. Om det framöver skulle uppstå problem som inte går att lösa enskilt eller om viljan att lösa VA- frågan enskilt saknas bland de boende kan kommunen ändå bli ansvarig för vatten och avlopp. Länsstyrelsen motsätter sig inte på något vis att kommunerna undantar områden utifrån andra stycket i

§ 6 LAV, men vill passa på att dela med sig av sin syn på förutsättningarna samt sina farhågor.

Information

Länsstyrelsens yttrande begränsar inte Länsstyrelsens möjligheter att framgent ställa krav enligt lag (SFS 2006:412) om allmänna vattentjänster om uppgifter framkommer eller omständigheter uppstår som föranleder sådana krav.

Länsstyrelsen Dalarna har på grund av resursbrist valt att enbart lämna yttrande under samrådsfasen. Länsstyrelsen utgår från att kommunen tar till sig av de synpunkter som inkommer och att vattentjänstplanen i möjligaste mån revideras utifrån lämnade synpunkter. Länsstyrelsen kommer alltså inte att lämna något ytterligare yttrande under utställningen för granskning, men vill passa på att trycka på att det är viktigt att kommunen redogör för inkomna synpunkter samt hur dessa har tagits omhand. Ni behöver inte meddela oss när det är dags för granskningsfasen, men vi ser gärna att ni meddelar när vattentjänstplanen slutligen är antagen.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av chef för enheten för miljötillsyn och efterbehandling Andreas Ekberg med miljöhandläggare Annafia Jansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Ellinor Jansson på enheten för miljötillsyn och efterbehandling samt Frida Ryhag på enheten för kulturmiljö och samhällsplanering medverkat.

Yttrandet har godkänts elektroniskt och saknar därför underskrift.

Mora 2024-04-15
Socialdemokraterna
Mora

Vattentjänstplan 2024-2030

Mora Kommun

Yttrande över samrådsversion

Vatten är vårt viktigaste livsmedel, därför är det också viktigt att vi handskas med det på ett varsamt sätt, att vi är rädd om de vattentillgångar vi har i kommunen men även ser till att de skyddas för att räcka länge och inte förorenas på olika sätt. Ska det finnas en långsiktighet är det viktigt att vi planerar samhället så att det är hållbart miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Ekonomisk hållbarhet.

Utifrån dagens situation i Mora kommun så är det planerat för stora investeringar vad gäller utbyggnad av reningskapaciteten för spillvatten, vilket kommer medföra stora investeringar för VA-kollektivet. Det är investeringar som är nödvändiga men det är också viktigt att planeringen av utbyggnad av nya områden görs på ett sätt så att det blir ekonomiskt hållbart. Därför är det viktigt att kommunen planerar för en förtätning av byggnation där det redan finns kommunalt vatten och avlopp utbyggt, innan nya bostadsområden planeras. Detta för att hålla nere kostnaderna för VA-kollektivet.

Miljömässig hållbarhet.

Det är av största vikt att vi skyddar de vattentäkter vi har idag, med utökade vattenskyddsområden. Framför allt Risets vattentäkt. Av utredningen framgår det en avvaktande hållning för att ev. invänta ett utökat samarbete med Orsa, vilket vi inte anser vi vara hållbart. För ett antal år sedan gjordes en utredning som Orsa avvisat, vilket gör risken för att det är en fråga som hamnar i långbänk utan att något händer i framtiden uppenbar. Ett utökat skydd för Mora kommuns huvudvattentäkt anser vi vara viktigt och det kan inte vänta.

Situationen med dagvatten och översvämningar är också något vi anser måste tas på yttersta allvar och behöver förbättras. Det måste bli en bättre samordning med samhällsplanerare och byggare, vare sig det är privata eller kommunala, där det planeras och utförs byggnationer, markplanering och växtlighet som klarar oväntade skyfall.

Social hållbarhet.

Det är viktigt att vattentjänstplanen omfattar hela kommunen och då anser vi att det är olämpligt att utelämna Kättbo, som nämns i förslaget till vattentjänstplan. Det kanske inte är meningen att det ska bildas ett kommunalt verksamhetsområde i Kättbo men vi anser att kommunen bör vara behjälpliga med att verka för att det blir en bättre lösning på vattensituationen i Kättbo än vad det är i dag. De problem som finns med vattnet i dag är möjliga att lösa och det har kommunen lovat att medverka till i den rättsliga prövning som tidigare varit då det gäller vattnet i Kättbo. En av anledningarna till att kommunen klarade den rättsliga tvisten, som var angående Kättbo, var att de fanns med i kommunens förra VA- plan, om än längre fram i tiden.

Socialdemokraterna

Mora